

ADVIES

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten verbiedt in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

6 juni 2016

Aanvrager	Minister Fremault
Aanvraag ontvangen op	3 mei 2016
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu, Plenaire zitting en Raad van Bestuur
Aanvraag behandeld op	17 en 19 mei 2016
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur op	6 juni 2016
Advies bekrachtigd door de Plenaire zitting op	16 juni 2016

Vooraf

Ter informatie herinnert de Raad eraan dat hij al meerdere adviezen met betrekking tot de problematiek van de pesticiden heeft uitgebracht, meer bepaald :

- het advies van 22 november 2012 inzake het voorontwerp van ordonnantie betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot omzetting van richtlijn 2009/128/EG ([A-2012-061-ESR](#)) ;
- het advies van 17 januari 2013 inzake het ontwerp van gewestelijk Programma voor pesticidenreductie ([A-2013-005-ESR](#)) ;
- het advies van 19 maart 2015 inzake het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de opslag en hantering van gewasbeschermingsmiddelen alsook het beheer van hun afval door professionele gebruikers ([A-2015-016-ESR](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Wetenschappelijk debat en voorzorgsbeginsel

De Raad neemt er akte van dat er momenteel een wetenschappelijk debat rond de giftigheid van glyfosaat wordt gevoerd. Deze kwestie is dus nog niet opgelost en evolueert voortdurend.

Tevens stelt **de Raad** vast dat er hieromtrent regelmatig nieuwe, soms tegenstrijdige informatie beschikbaar is.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties nemen er akte van dat de Regering ervoor heeft gekozen om het voorzorgsbeginsel toe te passen door het gebruik van elk middel dat glyfosaat bevat op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verbieden. Dit voorzorgsbeginsel wordt al een eerste maal toegepast op het Europees vlak voor de toelating van de stof en een tweede maal door de federale Regering voor wat de middelen betreft, zoals dit haar wordt toegelaten door artikel 1, 4° van de Europese Verordening 1107/2009, dat bepaalt dat : « *De bepalingen van deze verordening moeten op het voorzorgsbeginsel teneinde te garanderen dat werkzame stoffen of middelen die op de markt worden gebracht niet schadelijk zijn voor de gezondheid van mensen en dieren of voor het milieu. In het bijzonder worden de lidstaten er niet van weerhouden het voorzorgsbeginsel toe te passen wanneer er wetenschappelijk gezien onzekerheid bestaat over de risico's voor de gezondheid van mensen en dieren of voor het milieu van de op hun grondgebied toe te laten gewasbeschermingsmiddelen* ».

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties benadrukken dat de toepassing van het voorzorgsbeginsel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich moet richten naar de richtlijnen die in de communicatie van de Commissie over het voorzorgsbeginsel worden vermeld (COM (2000) 1 def. - Communicatie van de Commissie over het voorzorgsbeginsel (Brussel 2.2 .2000)), met een bijzondere aandacht voor het 6de punt van de vorige samenvatting van voornoemde communicatie (bladzijde 3).

Van hun kant steunen **de representatieve werknemersorganisaties** de keuze die de Regering heeft gemaakt om het voorzorgsbeginsel toe te passen door het gebruik van middelen die glyfosaat bevatten, te verbieden. **Deze organisaties** vinden dat de toepassing van het voorzorgsbeginsel volkomen gerechtvaardigd is en door de Europese Commissie is toegelaten. Bovendien zijn ze van oordeel dat in een Gewest met zo weinig landbouw, de beoogde verbodsmaatregel geen economische schade zou kunnen aanrichten.

Tot slot wensen **de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector** zich niet uit te spreken over de keuze om in het onderhavig geval het voorzorgsbeginsel toe te passen. Ze beperken zich dus ertoe om akte te nemen van de keuze van de Regering om het voorzorgsbeginsel toe te passen door het gebruik van elk middel dat glyfosaat bevat op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, te verbieden.

1.2 Doeltreffendheid

De Raad formuleert heel wat twijfels bij de doeltreffendheid van een dergelijke gebruikverbodsmaatregel, omdat hij weet dat het momenteel in Europa wettelijk is toegelaten om glyfosaat op de markt te brengen en dat de federale overheid de verkoop van middelen die glyfosaat bevatten toelaat. Bijgevolg vraagt hij zich af welke middelen het Brussels Gewest zou willen aanwenden om zich ervan te vergewissen dat dit verbod daadwerkelijk wordt nageleefd.

De Raad neemt er nota van dat het productnormenbeleid Europees en federaal is. Bepaalde wetgevende aspecten betreffende het gebruik van pesticiden, die gewasbestrijdingsmiddelen zijn, zijn in de Belgische context geregionaliseerd. Om tot een coherente wetgeving op het Belgisch vlak te komen, zouden de desbetreffende tekstvoorstellen op voorhand in overleg met de bevoegde federale overheden zorgvuldig moeten worden onderzocht. Op deze wijze zou men een productnormenbeleid kunnen waarborgen dat rechtszekerheid, coherentie en een doeltreffende toepassing bevordert. Een dergelijke aanpak is wenselijk om te verhinderen dat er in België drie marktsegmenten verschijnen, met alle complexiteit en (meer bepaald administratieve) moeilijkheden die dit voor alle betrokken partijen met zich zou meebrengen.

Tevens benadrukt **de Raad** dat het van belang is om op het hele grondgebied homogene productnormen te hebben, om zo over een doeltreffende strategie te beschikken om invasieve soorten te bestrijden, door de risico's te beperken dat er resistenties ontstaan tegen middelen die momenteel worden gebruikt. De ontwikkeling van dergelijke resistenties zou gevolgen voor het leefmilieu en in het bijzonder voor de biodiversiteit kunnen hebben.

Anderzijds is **de Raad** ook van oordeel dat de controle op de naleving van dit verbod des te moeilijker zal verlopen, daar de Gewesten niet dezelfde bepalingen ten aanzien van glyfosaat toepassen. Bovendien zal het middel vrij te koop blijven en dus beschikbaar zijn in de winkels, omdat de toelating om het op de markt te brengen een federale bevoegdheid is. Bijgevolg meent **de Raad** dat de controle op de naleving van dit verbod zeer moeilijk zal zijn en een niet te verwaarlozen begrotingsimpact zou kunnen hebben. Anderzijds zijn er afwijkingen op dit verbod mogelijk en zal de behandeling van deze afwijkingen zeker ook een kostprijs hebben. **De Raad** meent dus dat het opportuun zou zijn om deze begrotingsimpact te evalueren (zie punt 1.3 evaluatie van de impact).

Om al deze redenen pleit **de Raad** voor een overleg tussen de federale overheid en de Gewesten, rekening houdend met de verdeling van de bevoegdheden op het institutioneel vlak tussen de productnormen en het gebruik ervan, om zo de ondernemers op het hele Belgische grondgebied een

stabiliteit en rechtszekerheid te verzekeren. Een dergelijk overleg zou het ook toelaten om een coherente strategie te vrijwaren om de resistentie van invasieve soorten voor de huidige middelen te voorkomen.

1.3 Evaluatie van de impact

Omdat hij vaststelt dat er voorafgaandelijk aan dit verbod op het gebruik van middelen die glyfosaat bevatten geen kosten-/batenganalyse werd verricht, stelt **de Raad** voor om dit verbod enkele jaren na de tenuitvoerlegging ervan te evalueren.

Deze evaluatie zou de impact moeten meten op het leefmilieu, op de begroting (meer bepaald gezien dit verbod maatregelen inzake informatie, opleiding en controle zal inhouden), alsook op de openbare gezondheid van enerzijds het verbod op het gebruik van middelen die glyfosaat bevatten en van anderzijds de alternatieven voor deze middelen (brandgevaar, ontploffingsgevaar, gevaar voor brandwonden, ...).

Zo nodig zou deze evaluatie ook het belang van het aantal afwijkingen die zouden worden toegekend, in aanmerking moeten nemen.

De Raad stelt voor om deze evaluatie op basis van wetenschappelijke, objectieve en op gepaste wijze bijgewerkte gegevens te verrichten. Desnoods zou deze evaluatie eventueel ertoe kunnen leiden om de keuzes die momenteel op het vlak van het verbod op het gebruik van middelen die glyfosaat bevatten zijn gemaakt, te heroverwegen.

Tot slot meent **de Raad** dat deze evaluatie openbaar zal moeten worden gemaakt en ter advies van de betrokken gewestelijke instanties, meer bepaald de Economische en Sociale Raad, zal moeten worden voorgelegd.

1.4 Opleiding inzake het gebruik van glyfosaat

In zoverre er afwijkingen zullen kunnen worden toegekend en er bijgevolg nog middelen die glyfosaat bevatten op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zouden kunnen worden gebruikt (onder bepaalde voorwaarden) en deze middelen vandaag nog altijd in andere Gewesten zullen kunnen worden gebruikt, herhaalt **de Raad** dat bepaalde problemen (milieuverontreiniging, aantastingen van de gezondheid van de gebruikers, ...) tot een verkeerd gebruik van deze middelen kunnen leiden. Een efficiënte opleiding hieromtrent zou het dus toelaten om enerzijds de risico's die met het verkeerd gebruik van deze middelen samengaan te verkleinen, en om anderzijds de hoeveelheden gebruikte middelen te verminderen.

Bovendien meent **de Raad** dat het eveneens opportuun zou zijn om de gebruikers op te leiden voor het gebruik van alternatieve methodes voor middelen die glyfosaat bevatten. Deze opleidingen zouden het hen aldus toelaten om de verschillende technieken aan te leren en om deze op een efficiënte manier te gebruiken.

*
*   *